

Oratorie politică românească (1847–1899), vol. I–III, Selecția textelor, notă asupra ediției, comentarii, prezentarea autorilor, indice de nume și bibliografia generală a temei de Roxana Patraș (vol. al III-lea: ediție îngrijită de Roxana Patraș și Livia Iacob), Editura Universității „Al. I. Cuza” din Iași, 2016

Emanuela Ilie*

Romanian Political Elocution (1847–1899), vol. I–III, Text selection, notes on the edition, comments, author presentation, list of names and general bibliography by Roxana Patraș (3rd volume: edition supervised by Roxana Patraș and Livia Iacob), “Al. I. Cuza” University of Iași Publishing House, 2016

Într-o societate și mai ales un context politic tulbure/tulburat ca al nostru, un demers editorial precum cel reprezentat de temerarul triptic intitulat *Oratorie politică românească (1847–1899)* ar trebui salutat precum unul esențial. Consultarea unor asemenea surse de vârf valoric ar putea fără îndoială inspira și, pe termen lung, ameliora, odată cu schimburile de energii oratorice din ce în ce mai viciate de pe scena politicului, întregul peisaj public românesc. Din fericire, pentru pasionata cercetătoare Roxana Patraș, recuperarea memoriei discursului public românesc a stat, pe bună dreptate, sub semnul urgenței, în ciuda modestiei (aproape ireale) cu care semnează *Nota asupra ediției*: „antologia care vede acum lumina tiparului nu are drept miză ilustrarea unui canon exigent al oratoriei politice românești, ambiția mea fiind aceea de a realiza o selecție cât mai cuprinzătoare, ceva mai variată și mai complexă în raport cu anterioarele încercări de antologare. Ca atare, miza prezentului demers editorial a fost aceea de a oferi cititorului o panoramă a gândirii politice românești, concretizată, de-a lungul maturizării sale lingvistice și ideologice, într-o paletă foarte complexă de stiluri și abordări retorice individuale. Chiar dacă bogăția domeniului investigat m-a îndemnat adesea să procedez altminteri, am încercat să

* Associate Professor, PhD, “Al. I. Cuza” University of Iași, iliemma@yahoo.com

elimin pe cât posibil comentariul prea personal și să rămân în limitele unei abordări mai curând filologice și didactice decât istoriografice *stricto sensu*. Având așadar în vedere recuperarea memoriei discursului public românesc, am evidențiat valoarea unor texte mai puțin frecventate sau intrate pe nedrept într-un con de umbră”.

Într-adevăr, antologia tripartită care a văzut lumina tiparului grație unor eforturi editoriale ieșite din comun – unice, în primele două volume, conjugate, abia în cel de-al treilea – oferă cititorilor atât bucuria (re)întâlnirii cu unele personalități și discursuri exemplare, cât și surpriza reconstituirii unor figuri a căror contribuție pe scena actoriei în serviciul public merită cu siguranță reconsiderată. Iată doar câțiva dintre oratorii, retorii și limbuții ale căror discursuri de diferite tipuri („proclamație”, „protestație”, „apel”, „expunere de motive”, „interpelare”, „adresă de răspuns la mesajul Tronului”, „discurs în cesțiune personală”, „toast”, „discurs la întrunire electorală” ș.a.) pot face deliciul unui public filologic, politic, juridic etc.: C.A. Rosetti, Dimitrie Brătianu, Simion Bărnuțiu, Ion Heliade Rădulescu, Ion C. Brătianu, Anastasie Panu, Mihail Kogălniceanu, Vasile Boerescu, Barbu Katargiu, B.P. Hasdeu, Titu Maiorescu, Dimitrie A. Sturza, Nicolae Ionescu, Petre Grădișteanu, P.P. Carp, Alexandru Lahovary, Take Ionescu, Barbu Ștefănescu Delavrancea, Nicolae Filipescu, Al. G. Djuvara, Alexandru Marghiloman, Titu Maiorescu, Ion I.C. Brătianu. Date fiind cele două coordonate majore care au orientat selecția exigentă și riguroasă a textelor (pe de o parte, „excelența estetică”, pe de altă parte, „relevanța documentară”), ele pot constitui, într-adevăr, surse ori etape esențializate ale istoriei noastre naționale, într-un interval care s-ar fi putut numi, fără doar și poate, al (re)deșteptării sau măcar al conștientizării de sine. Cunoașterea lor este imperios necesară mai ales astăzi, când, din păcate mai mult ca oricând, „popularitatea faptelor îndeplinite”, la care râvnea un P.P. Carp, ține de regimul utopic.

În orice caz, un merit remarcabil al celor trei opuri intitulate, cu simplitate reverențioasă, *Oratorie politică românească (1847–1899)* este acela că, odată cu mostre dintre cele mai elocvente (*sic!*) ale gen(i)ului oratoric românesc, ele recuperează, inclusiv prin concentrate de imagologie deghizată, imaginea absolut seducătoare a unei societăți în curs de modernizare, dar cu orgolii de maturitate. Un subiect care îi vine mânășă Roxanei Patraș: un cercetător cu spirit dilematic și polemic, ascuns (diplomatic!) în spatele unui discurs autoexigent și erudit.